Lietas arhīva Nr. C-1711-23/26
ECLI:LV:VRT:2023:0721.C71171123.2.S

AIZMUGURISKS SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā 2023.gada 21.jūlijā

Vidzemes rajona tiesa,
tiesnese Evita Kaužēna ar tiesas sēžu sekretāri Signi Miesnieci,
piedaloties prasītāja ārvalsts komersanta "PlusPlus Baltic" OU pārstāvei /pers. C/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu ārvalsts komersants "PlusPlus Baltic" OU prasībā pret /pers. D/ par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Prasītāja ārvalsts komersanta "PlusPlus Baltic" OU (turpmāk – prasītājs) pilnvarotais pārstāvis ārvalsts komersanta "PlusPlus Baltic" OU filiāle Latvijā cēlusi tiesā prasību par parāda piedziņu no atbildētājas /pers. D/ (turpmāk – atbildētāja).

[1.1] Saskaņā ar prasības pieteikuma lūgumu daļā norādīto no atbildētājas piedzenamo parādu 4359,05 EUR sastāda:

- 3973,98 EUR parāda pamatsumma;
- 74,77 EUR līgumsods par laika periodu no 13.10.2020. līdz 14.07.2021.; saskaņā ar 17.05.2023. parāda summas aprēķinu līgumsoda periods precizēts no 01.06.2021. līdz 14.07.2021.;
- 310,30 EUR likumiskie nokavējuma procenti par laika periodu no 20.11.2021. līdz 10.03.2023.

Tāpat prasītājs lūdzis piedzīt no atbildētājas visus tiesāšanās izdevumus un atzīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētājas 6% gadā no piedzītās summas.

[1.2] Saskaņā ar prasības pieteikumā norādīto no atbildētājas piedzenamais parāds pamatots ar 13.10.2020. starp AS "mogo" un atbildētāju noslēgto atgriezeniskā līzinga līgumu Nr./numurs/ un 04.02.2021., 03.03.2021., 07.05.2021. grozījumiem (turpmāk – Līgums).

Saskaņā ar Līgumu AS "mogo" iegādājusies no atbildētājas automašīnu Volvo XC90 ar šasijas numuru /šasijas numurs/, 2010.gada izlaiduma, un nodevusi to atbildētājas lietošanā ar izpirkuma tiesībām, savukārt atbildētāja apņēmusies veikt ikmēneša maksājumus 267,00 EUR apmērā laika posmā līdz 01.01.2028.

Tā kā atbildētāja nav pienācīgi pildījusi savas ar līgumu nodibinātās saistības un pieļāvusi maksājumu kavējumu, AS "mogo" izmantojusi savas Līgumā piešķirtās tiesības un atkāpusies no Līguma, par ko atbildētājai nosūtīts 14.07.2021. paziņojums.

Pēc Līguma izbeigšanas AS "mogo" pārņēmusi automašīnu savā valdījumā un to realizējusi 20.11.2021. par 6500,00 EUR. Pārdošanā saņemtos naudas līdzekļus AS "mogo" novirzījusi neatmaksātās līzinga summas segšanai 5752,36 EUR apmērā, līdz Līguma izbeigšanas dienai aprēķināto nolīgto kapitāla lietošanas procentu segšanai 549,87 EUR apmērā un likumisko nokavējuma procentu (6% gadā) segšanai 197,77 EUR apmērā, kas aprēķināti no dienas, kad AS "mogo" vienpusēji atkāpusies no Līguma, līdz transportlīdzekļa pārdošanas dienai.

Ar 20.06.2022. starp AS "mogo" un prasītāju noslēgto cesijas līgumu no Līguma izrietošos prasījumus AS "mogo" cedējusi prasītājam.

[1.3] Prasības pieteikumā norādīts, ka prasība pamatota ar Komerclikuma 463.-467.pantu, Civillikuma 1587., 1589., 1652.pants 3.punktu, 1716., 1717., 1720., 1756., 1765.panta pirmo daļu un 1943.pantu, Civilprocesa likuma 1., 41. un 128.pantu.

[2] Atbildētāja paskaidrojumu par prasības pieteikumu nav sniegusi.

[3] Lieta izskatīta tiesas sēdē 28.06.2023.

[3.1] Tiesas sēdē prasītāja pārstāve prasību uzturēja.

Papildus paskaidroja, ka no atbildētājas piedzenamais līgumsods gan pārsniedzot 10% no kavētā maksājuma summas, par kuru tas aprēķināts, bet nepārsniedzot 10% no parāda pamatsummas. Juridiskajā literatūrā – Jāņa Kārkliņa rakstā, kā arī šī gada sākumā taisītā Vidzemes apgabaltiesas spriedumā AS "Bigbank" lietā esot norādīts, ka līgumsoda aprobežojums 10% attiecināms uz visu parāda pamatsummu, un prasītājam neesot pamata minētās autoritātes apšaubīt.

Atzina, ka nokavējums visas parāda pamatsummas samaksai iestājies 23.07.2021., jo paziņojumam, ar kuru AS "mogo" atkāpusies no Līguma, pievienotajā rēķinā galīgo norēķinu veikšanai norādītais samaksas termiņš bijis noteikts 22.07.2021.

[3.2] Atbildētāja uz tiesas sēdi nebija ieradusies, par neierašanās iemesliem tiesu netika informējusi.

Ņemot vērā, ka par tiesas sēdes datumu un laiku atbildētājai paziņots Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā, tiesa, nekonstatējot Civilprocesa likuma 209. un 210.pantā noteiktos pamatus lietas izskatīšanas atlikšanai, izskatīja lietu bez atbildētājas piedalīšanās.

[4] Ievērojot to, ka atbildētāja paskaidrojumu par prasības pieteikumu nav sniegusi un nav ieradusies uz tiesas sēdi, nepaziņojot tiesai neierašanās iemeslu, un ņemot vērā, ka prasītāja sniegtos paskaidrojumus un lietā esošos materiālus tiesa atzīst par pietiekamiem strīda izšķiršanai, atbilstoši Civilprocesa likuma 208.[1]panta pirmajai un otrajai daļai lietā taisāms aizmugurisks spriedums.

Motīvu daļa

[5] Novērtējusi prasības pieteikumā norādīto un tiesas sēdē prasītāja pārstāves paskaidroto par lietas faktiskajiem apstākļiem un lietā esošos rakstveida pierādījumus to kopumā, tiesa atzīst, ka **prasītāja prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.**

[6] Lietā nav strīda par tālāk norādītajiem lietas faktiskajiem apstākļiem.

[6.1] No prasības pieteikumam pievienotā Līguma atvasinājuma redzams, ka 13.10.2020. starp AS "mogo" un atbildētāju noslēgts atgriezeniskā līzinga līgums Nr./numurs/. Ar Līgumu AS "mogo" atpirkusi no atbildētājas tai piederējušo automašīnu Volvo XC90 ar šasijas numuru /šasijas numurs/, 2010.gada izlaiduma, un nodevusi šo automašīnu atbildētāja lietošanā ar izpirkuma tiesībām. Līguma summa noteikta 9890,00 EUR, un to sastāda automašīnas pirkuma maksa 9890,00 EUR.

No lietā iesniegtā AS "mogo" konta pārskata redzams, ka savas saistības samaksāt atbildētājai Līguma summu AS "mogo" ir izpildījusi

13.10.2020.

[6.2] Ar Līgumu atbildētāja apņēmusies samaksāt AS "mogo" gan Līguma summu 9890,00 EUR, gan nolīgtos kapitāla lietošanas procentus pēc likmes 27,6% gadā, bet par maksājumu kavējumu atbilstoši Līguma 15.3.punktam maksāt līgumsodu pēc likmes 0,5% no kavētā maksājuma summas par katru kavēto dienu, taču ne vairāk par 10% no neizmaksātās transportlīdzekļa vērtības, bet pēc Līguma izbeigšanas maksāt likumiskos procentus.

Saskaņā ar Līgumā ietverto maksājumu grafiku atbildētājai bija pienākums turpmākos 84 mēnešus, t.i., līdz 01.10.2027., ik mēnesi līdz mēneša 1. datumam samaksāt AS "mogo" pamatsummas atmaksas un procentu maksājumu 267,00 EUR apmērā, izņemot pirmo maksājumu, kas bija jāveic 178,95 EUR apmērā. Ar 04.02.2021., 03.03.2021. un 07.05.2021. noslēgtajiem Līguma grozījumiem maksājumu termiņi pagarināti, ar pēdējo, 07.05.2021. vienošanos galīgo norēķinu termiņu nosakot 01.01.2028.

Līguma 16.3.1.punktā pielīgta AS "mogo" tiesība vienpusēji atkāpties no Līguma, par to paziņojot atbildētājai rakstiski, ja atbildētāja vismaz 10 dienas kavējusi kārtējā maksājuma veikšanu.

[6.3] No prasības pieteikumam pievienotā AS "mogo" 14.07.2021. paziņojuma, tam pievienotā AS "mogo" 14.07.2021. rēķina Nr.FL13102020/0166-LL-R un 16.07.2021. sūtījumu saraksta redzams, ka AS "mogo" izmantojusi savas Līgumā pielīgtās tiesības atkāpties no Līguma, par ko atbildētājai nosūtīts rakstisks paziņojums, pieprasot nodot automašīnu AS "mogo" valdījumā.

No paziņojumam pievienotā AS "mogo" 14.07.2021. rēķina Nr.FL13102020/0166-LL-R redzams, ka ar Līgumu pamatotais atbildētājas parāds uz rēķina izrakstīšanas dienu bijis 10 367,98 EUR, tajā skaitā, neatmaksātā pamatsumma 9726,34 EUR, procenti 549,87 EUR, līgumsods 74,77 EUR un parāda atgūšanas izdevumi 17,00 EUR.

[6.4] Līzinga objektu – automašīnu Volvo XC90 AS "mogo" pārdevusi par 6500,00 EUR, ko apliecina prasības pieteikumam pievienotais AS "mogo" 20.11.2021. pavadzīmes Nr. 202111172 atvasinājums.

[6.6] Saskaņā ar prasības pieteikumam pievienotajiem izrakstiem no 20.06.2022. starp AS "mogo" un prasītāju noslēgtā vienreizējās cesijas līguma Nr.2022/m/07 un tā pielikuma ar Līgumu pamatotos prasījumus pret atbildētāju AS "mogo" cedējusi prasītājam. Par cesiju atbildētājai paziņots, nosūtot 06.06.2022. kreditora maiņas paziņojumu.

[7] Civillikuma 1587.pants noteic, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, savukārt 1589.pantā noteikts, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu atbildētājai bija pienākums veikt Līgumā noteiktos maksājumus atbilstoši maksājumu grafikam.

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētāja kavējusi Līgumā noteiktos maksājumus. Atbildētāja šos apstākļus nav apstrīdējusi un pierādījumus par pretējo tiesā nav iesniegusi.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka AS "mogo" tiesiski un pamatoti izmantojusi savas Līguma 16.3.1.punktā nodibinātās tiesības vienpusēji atkāpties no Līguma, par ko 06.07.2022. nosūtījusi atbildētājai attiecīgu paziņojumu.

[8] Saskaņā ar Civillikuma 1590.pantu katrai pusei ir pret otru prasības tiesība par līguma izpildīšanu.

Ievērojot Līguma 2.2.punktā noteikto, ka ar Līgumu atbildētājam tiek piešķirtas tiesības lietot un izpirkt līzingā nodoto automašīnu, atbilstoši Komerclikuma 463.panta pirmajai un otrajai daļai ar Līgumu nodibinātās pušu tiesiskās attiecības apspriežamas pēc Civillikuma noteikumiem par pirkuma līgumu. Civillikuma 2033.pants noteic pircēja pienākumu samaksāt pārdevējam pirkuma maksu.

[8.1] Tiesai nav pamata apšaubīt, ka atbildētāja veikusi tikai tos maksājumus, kas minēti prasītāja 17.05.2023. parāda summas aprēķinā, saskaņā ar kuru atbildētājas veikto maksājumu kopsumma sastāda 1583,41 EUR, no tās Līguma pamatsummas segšanai novirzīti 163,66 EUR. Atbildētāja šos apstākļus nav apstrīdējusi un pierādījumus par maksājumiem, kas parāda summas aprēķinā norādītajiem maksājumiem, tiesā nav iesniegusi.

[8.2] No 17.05.2023. parāda summas aprēķina redzams, ka no automašīnas pārdošanas saņemtie naudas līdzekļi 6500,00 EUR novirzīti ne tikai Līguma pamatsummas, bet arī nolīgto kapitāla lietošanas procentu 549,87 EUR un likumisko nokavējuma procentu 197,77 EUR segšanai.

Ievērojot Līguma 14.5.punktā un Civillikuma 1843.pantā noteikto maksājumu prioritāti, resp., ka procentu maksājumi sedzami pirms pamatparāda, tiesa secina, ka procentu segšanai novirzītās summas var ietekmēt parāda pamatsummas aprēķinu, tāpēc pārbaudāma arī parāda aprēķinā atspoguļoto, nolīgto un likumisko procentu segšanai novirzīto summu pareizība.

[8.2.1] Pārbaudījusi 17.05.2023. parāda summas aprēķinā norādīto kapitāla lietošanas procentu 549,87 EUR aprēķinu, tiesa konstatē, ka tas atbilst Līguma 07.05.2021. grozījumos ietvertajam maksājumu grafikam un Līguma noteikumiem. Līdz ar to tiesa atzīst, ka kapitāla lietošanas procenti 549,87 EUR apmērā par laika periodu no 01.05.2021. līdz Līguma izbeigšanai 14.07.2021. no automašīnas pārdošanā saņemtajiem ieņēmumiem ieturēti pamatoti.

[8.2.2] Civillikuma 1759.panta 1.punktā noteikts, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1652.panta 3.punktu parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām izpildījumam noteikto termiņu.

Ievērojot to, ka ar AS "mogo" 14.07.2021. paziņojumu Līgums ticis izbeigts, un tādējādi zudis pamats piemērot tajā nolīgto procentu likmi, nokavējuma procenti aprēķināmi, piemērojot Civillikuma 1765.panta pirmajā daļā noteikto likumisko procentu likmi 6% gadā.

Kā redzams no AS "mogo" 14.07.2021. paziņojuma par vienpusēju atkāpšanos no Līguma, ar šo paziņojumu AS "mogo" noteikusi atbildētājai septiņu dienu termiņu no Līguma izrietošo saistību izpildei. Paziņojumam pievienotajā AS "mogo" 14.07.2021. rēķinā Nr. FL13102020/0166-LL-R rēķina apmaksas termiņš norādīts 22.07.2021.

Tādējādi parādnieka nokavējums, kas dod kreditoram tiesības aprēķināt nokavējuma procentus, iestājās 23.07.2021., nevis paziņojuma sastādīšanas dienā 14.07.2021. kā prasītājs norādījis parāda summas aprēķinā.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka laika periodā no 14.07.2021., ar kuru AS "mogo" atkāpās no Līguma, līdz rēķinā norādītajam norēķinu termiņam 22.07.2021. atbildētāja bija kavējusi tikai kārtējo pamatsummas maksājumu 87,59 EUR apmērā, par ko aprēķināmi likumiskie nokavējuma procenti 0,10 EUR (87,59 EUR x 6% gadā /365 dienas gadā x 7 kavētas dienas).

Savukārt pamatsummas 9726,34 EUR samaksai kavējuma periods ir no 23.07.2021. līdz automašīnas pārdošanai 20.11.2021., par ko aprēķināmi likumiskie nokavējuma procenti 193,46 EUR apmērā (9726,34 EUR x 6% gadā /365 dienas gadā x 121 kavēta diena).

Tādējādi likumiskie nokavējuma procenti par laika periodu no 14.07.2021. līdz 20.11.2021. kopā sastāda 193,56 EUR, nevis parāda summas aprēķinā norādītos 197,77 EUR.

[8.2.3] Ņemot vērā sprieduma 8.1. un 8.2.punktos minēto, tiesa secina, ka no automašīnas pārdošanā saņemtajiem naudas līdzekļiem 6500,00 EUR Līguma pamatsummas segšanai bija jānovirza 5756,57 EUR (6500,00 EUR – nolīgtie procenti 549,87 EUR – likumiskie procenti 193,56 EUR).

[8.3] Pie šādiem apstākļiem, pamatojoties uz Komerclikuma 463.panta pirmo un otro daļu un Civillikuma 1590. un 2033.pantu, **no atbildētājas piedzenams pamatparāds 3969,77 EUR apmērā** (9890,00 EUR – samaksātie 163,66 EUR – automašīnas pārdošanā saņemtie 5756,57 EUR)**, bet**

prasība daļā par pamatparāda 4,21 EUR piedziņu noraidāma, jo parāds šajā daļā ir samaksāts.

[8.4] Ievērojot to, ka no Līguma izrietošie prasījumi cedēti prasītājam, un, pamatojoties uz Civillikuma 1805.pantā noteikto, ka prasītājs kā cedents var no cesijas brīža darboties kreditora tiesībām, tajā skaitā, izlietot prasījumu pret parādnieku, un ņemot vērā, ka Civillikuma 1804.panta noteikumi par parādnieka informēšanu kreditora maiņas gadījumā ir izpildīti, nosūtot atbildētājai 06.07.2022. kreditora maiņas paziņojumu, ar Līgumu pamatotais pamatparāds piedzenams par labu prasītājam.

[9] Civillikuma 1716.pants noteic, ka līgumsods ir pamet̄ums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu termiņā, savukārt no 1717.panta izriet, ka līgumsodu var noteikt tikai ar pušu vienošanos. Atbilstoši Civillikuma 1720.panta 2.punktam kreditors var prasīt gan līguma izpildīšanu, gan līgumsodu, ja līgumsods bijis norunāts par neizpildīšanu īstā laikā. Saskaņā ar Civillikuma 1716. panta trešo daļu līgumsods par neizpildīšanu īstā laikā var tikt noteikts pieaugošs, taču tas kopumā nevar pārsniegt 10 procentus no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

No Līguma 15.3.punkta redzams, ka par Līgumā noteikto maksājumu kavējumu atbildētājs apņēmies maksāt līgumsodu pēc likmes 0,5% no kavētā maksājuma summas par katru kavēto dienu, taču ne vairāk par 10% no neizmaksātās transportlīdzekļa vērtības, bet pēc Līguma izbeigšanas maksāt likumiskos procentus. Pamatojoties uz minēto Līguma punktu, prasītājs lūdzis piedzīt no atbildētājas līgumsodu 74,77 EUR apmērā par laika periodu no Līguma noslēgšanas 13.10.2020. līdz tā izbeigšanai 14.07.2021., parāda summas aprēķinā precizējot, ka līgumsods aprēķināts par laika posmu no 01.06.2021. līdz 14.07.2021.

No 17.05.2023. parāda aprēķina redzams, ka no atbildētājas piedzenamais līgumsods 74,77 EUR aprēķināts par līdz 01.06.2021. veicamā maksājuma 267,00 EUR 43 dienu kavējumu 57,41 EUR apmērā un par līdz 01.07.2021. veicamā maksājuma 267,00 EUR 13 dienu kavējumu 17,36 EUR apmērā. Sniedzot paskaidrojumus tiesas sēdē, prasītāja pārstāve norādīja, ka par 01.06.2021. veicamā maksājuma kavējumu aprēķinātais līgumsods, lai arī pārsniedzot 10% no kavētā maksājuma summas, nepārsniedzot 10% no pamatparāda – neizmaksātās transportlīdzekļa vērtības, un šāda Civillikumā noteiktā līgumsoda aprobežojuma interpretācija esot norādīta arī tiesību zinātnieka Jāņa Kārkliņa rakstā un apelācijas instances tiesas praksē. Tiesa šiem prasītājas pārstāves argumentiem nepievienojas.

[9.1] Civillikuma 1716.panta trešajā daļā lietoto terminu "pamatparāds" un "galvenā saistība" gramatiskā izpratne pati par sevi nedod skaidru atbildi uz jautājumu par to, vai ar šiem terminiem saprotama saistība, kuras izpilde ir kavēta, vai arī tā ietver arī nekavētu saistību ar priekšā stāvošu izpildes termiņu.

[9.1.1] Vērtējot tiesību normas mērķi (jēgu) un vietu līgumsoda tiesību institūta regulējuma sistēmā, tiesa ņem vērā, ka atbilstoši Civillikuma 1716.pantam līgumsods savā būtībā ir sankcija par pienācīgu saistības neizpildi, neatkarīgi no tā, vai tas piešķirts par saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu laikā. Proti, līgumsoda jēga ir sodīt par tādas saistības neizpildi, kurai iestājies izpildes termiņš. Līgumsoda būtībai ir loģiska sasaiste ar kavētu, nevis nākotnē izpildāmu saistību, un šo loģisko sasaisti vēlreiz apstiprina Civillikuma 1717.pantā ietvertā līgumsoda samērīguma prasība.

[9.1.2] Līgumsoda aprobežojums Civillikuma 1716.panta trešajā daļā un tā samērīguma prasība 1717.pantā ietverta ar 20.06.2013. pieņemtajiem Civillikuma grozījumiem, kas stājušies spēkā 01.01.2014. Jau 2012.gadā Augstākās tiesas Senāts, neskatoties uz to, ka tobrīd tiesību normās nebija pozitivizētas konkrētas līgumsoda samērīguma prasības, norādīja, ka līgumsods par parāda samaksas kavējumu, kas izteikts kā procentuāla attiecība pret visu (arī nekavēto) līguma summu, nav samērīgs *(skat. Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012. gada 17. oktobra sprieduma lietā Nr.SKC-688/2012 12.punktu).* Vēl jo vairāk šī atziņa ir aktuāla pēc minētajiem likuma grozījumiem, tai skaitā, līgumsoda būtības kontekstā.

Noskaidrojot likumdevēja mērķi, izdarot minētos grozījumus Civillikuma 1716.pantā, jāņem vērā, ka pēc likumprojekta apstiprināšanas otrajā lasījumā norma skanēja šādi: *"Līgumsods par neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču ne vairāk kā 10 procentiem no kavētās saistību neizpildīšanas mantiskās vērtības".* Šī redakcija skaidri norādīja uz līgumsoda sasaisti ar kavēto, nevis visu (t.sk., nekavēto) saistības summu. Trešajā lasījumā Saeima atbalstīja šī brīža normas redakciju, ko bija iesniedzis tieslietu ministrs J.Bordāns *(https://titania.saeima.lv/LIVS11/saeimalivs11.nsf/0/505F8BC5689324E4C2257B8900320689?OpenDocument)*. Kā redzams, normā ieviestas divas izmaiņas: norma papildināta ar vēl vienu līgumsoda veidu – par nepienācīgu izpildi, kā arī aprobežojamā līgumsoda aprēķina bāze aizstāta ar formulējumu "pamatparāds vai galvenā saistība", tādējādi nomainot šķietami skaidrāko "kavētās saistību neizpildīšanas mantiskās vērtības" jēdzienu. Normas izstrādātāju patieso mērķi atklāj Saeimas Juridiskās komisijas materiāli.

No tieslietu ministra 20.05.2013. vēstules Saeimas Juridiskajai komisijai redzams, ka pieteiktās izmaiņas normā motivētas ar nepieciešamību līgumsoda definīciju papildināt ar saistību neizpildes veidu – nepienācīga izpilde. *(https://titania.saeima.lv/LIVS11/SaeimaLIVS11.nsf/0/C94AC858B7C6E4EDC2257B72004594D0?OpenDocument)* Tieslietu ministrijas pārstāve 04.06.2013. Juridiskās komisijas sēdē, skaidrojot priekšlikumu, norādīja, ka līgumsoda aprēķina bāze formulēta tā, lai tā derētu arī šim līgumsoda veidam, proti, *"gadījumos, kad runa būs par saistības izpildi – uzšūt kleitu, nodot datu bāzi, nodot projektu",* nebūs kavētas maksājuma saistības, no kuras aprēķināt līgumsodu *(Saeimas Juridiskās komisijas 04.06.2013. sēdes skaņu ieraksts, 01:25:40).* Likumprojekta izstrādes un apspriešanas materiāli nenorāda uz izstrādātāju mērķi uz trešo lasījumu būtiski mainīt līgumsoda aprobežojumu par kavētu maksājumu, bet norāda vien uz vēlmi padarīt formulējumu universālāku un padarīt iespējamu tā piemērošanu nepienācīgas izpildes gadījumā. Minētajā vēstulē tieslietu ministrs norādījis, ka uz trešo lasījumu izstrādātie priekšlikumi *"neparedz Saeimā atbalstītās koncepcijas maiņu un piedāvā optimālāko risinājumu skaidram un nepārprotamam līgumsoda institūta tiesiskajam regulējumam".*

Tādejādi no tiesību normas mērķa un vēsturiskās interpretācijas viedokļa Civillikuma 1716.panta trešajā daļā lietotie termini "pamatparāds" un "galvenā saistība" attiecināmi uz kavētu saistību, nevis tādu saistību, kuras izpildes termiņš vēl stāv priekšā. Uz šādu minētās tiesību normas interpretāciju norādīts arī Vidzemes rajona tiesas 18.04.2023. spriedumā lietā C71313922 (*anonimizēts nolēmums pieejams tiesu portālā www.manas.tiesas.lv; skat. sprieduma 14.4.punktu*).

[9.2] Tiesa nepievienojas juridiskajā literatūrā paustajam atšķirīgajam viedoklim par Civillikuma 1716.panta trešās daļas interpretāciju , uz kuru tiesas sēdē atsaucās prasītāja pārstāve, proti, tiesību teorētiķu Jāņa Kārkliņa un Laura Bula rakstā "Līgumsoda reforma" *(Jurista Vārds, 03.12.2013. Nr.49 (800))* norādītajam, ka līgumsoda 10% aprobežojums sasaistāms nevis ar kavētās saistības apmēru, bet gan saistības atlikušo vērtību, jo "nebūtu pamatoti uzskatīt, ka līgumos, kur noteikti vairāki termiņi vienai pa daļām izpildāmai saistībai, 10% ierobežojumu varētu attiecināt uz katru kavēto saistības daļu, jo tādējādi rastos iespēja apiet 10% ierobežojumu, sadalot izpildījumu pa daļām". Tiesas ieskatā, šis minētā raksta autoru slēdziens ir virspusējs, jo, neatkarīgi no tā, vai, piemēram, 100 EUR parādam noteikts vienots atmaksas termiņš, vai tā izpilde sadalīta, piemēram, desmit vienādos ikmēneša maksājumos pa 10 EUR, pie atbilstoša kavējuma ilguma līgumsods jebkurā gadījumā sasniegtu 10% no visas kavētās summas, proti, sasniegtu 10 EUR apmēru un pildītu samērīgas sankcijas funkciju. Tādejādi nav saprotams, kur autori saskatījuši iespēju šo ierobežojumu "apiet". Turklāt minētā raksta autori nav tulkojuši konkrēto normu, ņemot vērā tās pieņemšanas vēsturisko aspektu.

Līdzīgs viedoklis pausts arī Vidzemes rajona tiesas 18.04.2023. spriedumā lietā C71313922 (*anonimizēts nolēmums pieejams tiesu portālā www.manas.tiesas.lv; skat. sprieduma 14.5.punktu*)

[9.3] Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka Civillikuma 1716.panta trešā daļa iztulkojama tādējādi, ka normā paredzētais līgumsoda

aprobežojums attiecināms uz katru kavēto ikmēneša maksājumu atsevišķi, un secina, ka 17.05.2023. parāda summas aprēķinā norādītais līgumsods par līdz 01.06.2021. veicamā maksājuma 267,00 EUR kavējumu nevar pārsniegt 26,70 EUR jeb 10% no minētās maksājuma summas, attiecīgi prasība šajā daļā atzīstama par pamatoti tikai daļēji – 26,70 EUR apmērā, bet pārējā daļā, t.i., par30,71 EUR piedziņu – par nepamatotu.

Par līdz 01.07.2021. veicamā maksājuma 267,00 EUR kavējumu aprēķinātais līgumsods 17,36 EUR nepārsniedz Civillikuma 1716.panta trešajā daļā noteikto aprobežojumu, attiecīgi prasību par šī līgumsoda piedziņu tiesa atzīst par pamatotu.

Saskaņā ar iepriekš minēto **tiesa prasību daļā par līgumsoda piedziņu apmierina 44,06 EUR apmērā un noraida pārējā daļā par 30,71 EUR piedziņu**. Saskaņā ar Civillikuma 1805.pantu piedziņa izdarāma prasītāja labā.

[10] Civillikuma 1759.panta 1.punktā noteikts, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, par katru parāda samaksas nokavējumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1652.panta 3.punktu parādnieka nokavējums ar visām tā sekām iestājas pats no sevis, kad viņš palaidis garām izpildījumam noteikto termiņu.

Ievērojot to, ka ar AS "mogo" 14.07.2021. paziņojumu Līgums ticis izbeigts, un tādējādi zudis pamats piemērot tajā nolīgto procentu likmi, nokavējuma procenti aprēķināmi, piemērojot Civillikuma 1765.panta pirmajā daļā noteikto likumisko procentu likmi 6% gadā.

Saskaņā ar prasības pieteikumā un 17.05.2023. parāda summas aprēķinā norādīto, no atbildētājas piedzenamos likumiskos nokavējuma procentus prasītājs aprēķinājis par laika periodu no automašīnas pārdošanas dienas 20.11.2021. līdz prasības pieteikumam pievienotā parāda aprēķina sagatavošanas dienai 10.03.2023. Tiesa šādu nokavējuma periodu atzīst par pareizu, jo AS "mogo" 14.07.2021. paziņojumam par vienpusēju atkāpšanos no Līguma pievienotajā 14.07.2021. rēķinā Nr.FL13102020/0166-LL-R termiņš galīgo norēķinu veikšanai bija noteikts 22.07.2021., attiecīgi nokavējums tā apmaksai iestājies jau 23.07.2021.

Vienlaikus no prasības pieteikuma un 17.05.2023. parāda summas aprēķina izriet, ka likumiskos nokavējuma procentus 310,30 EUR prasītājs aprēķinājis no kavētās pamatparāda summas 3973,98 EUR, bet – kā norādīts sprieduma 8.3.punktā, no atbildētājas piedzenamais pamatparāds sastāda 3969,77 EUR.

Tādējādi no atbildētājas piedzenamie likumiskie nokavējuma procenti par laika periodu no 20.11.2021. līdz 10.03.2023. sastāda 309,97 EUR saskaņā ar aprēķinu 3969,77 EUR x 6% gadā / 365 dienas gadā x 475 kavētas dienas.

Ņemot vērā iepriekš minēto, **no atbildētājas piedzenami likumiskie nokavējuma procenti 309,97 EUR apmērā**, bet daļā par likumisko nokavējuma procentu 0,33 EUR piedziņu prasība noraidāma, jo šajā daļā procenti aprēķināti par samaksātu parāda daļu. Saskaņā ar Civillikuma 1805.pantu piedziņa izdarāma prasītāja labā.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 193.panta sesto daļu tiesa spriedumā norāda, kam un kādā apmērā maksājami tiesāšanās izdevumi.

Savukārt Civilprocesa likuma 33.pants noteic, ka tiesāšanās izdevumi ir tiesas izdevumi – valsts nodeva un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, drošības nauda un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi – izdevumi par advokāta palīdzību, izdevumi sakarā ar ierašanos uz tiesas sēdēm, ar pierādījumu savākšanu saistītie izdevumi, izdevumi par valsts nodrošināto juridisko palīdzību un izdevumi par tulka palīdzību tiesas sēdē.

[11.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, ja prasība apmierināta daļēji, pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli apmierinātō prasījumu apmēram.

Prasība celta par 4359,05 EUR piedziņu, apmierināta 4323,80 EUR apmērā, kas sastāda 99,19% no celtās prasības summas.

Saskaņā ar 22.11.2022. maksājuma uzdevumu Nr.VN413 un 21.03.2023. maksājuma uzdevumu VN11 prasītājs lietā samaksājis tiesas izdevumus, kas sastāv no valsts nodevas 409,00 EUR apmērā.

Ņemot vērā minēto, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu, **no atbildētājas par labu prasītājam piespriežami tiesas izdevumi 405,69 EUR apmērā**, kas atbilst 99,19% no prasītāja samaksātās valsts nodevas 409,00 EUR.

[11.2] Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punkts noteic, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi cita starpā ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu atvasinājumu izgatavošanu, piegādāšanu, izsniegšanu, tulkošanu un rakstveida pierādījumu atgriešanu saistītie izdevumi, savukārt tā paša likuma 40.panta pirmajā daļā noteikts, ka minēto izdevumu samaksai nepieciešamās summas iemaksā valsts. Atbilstoši Ministru kabineta 11.01.2022. noteikumu Nr.20 "Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" 5.punktam tiesa šos izdevumus aprēķina lietas izskatīšanas beigās un Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā piespriež no pusēm tiesu ieņēmumos.

Saskaņā ar Ministru kabineta 11.01.2022. noteikumu Nr.20 "Ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu aprēķināšanas kārtība" 14.punktu, tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanas un izsniegšanas izdevumi, kā arī rakstveida pierādījumu atgriešanas izdevumi vienam pasta sūtījumam ir 2,00 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu tiesas izdevumi, no kuru samaksas prasītājs bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

No tiesu informācijas sistēmā uzkrātajiem datiem redzams, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā ir 11,00 EUR, un tos sastāda izdevumi 5,00 EUR par lietā esošo elektronisko dokumentu izdrukāšanu to tālākai nosūtīšanai atbildētājai un izdevumi 6,00 EUR par tiesas korespondences nosūtīšanu atbildētājai trijos pasta sūtījumos.

Ņemot vērā, ka ar šo spriedumu prasība apmierināta daļēji, un, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmo un otro daļu, **no atbildētājas par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 10,91 EUR**, kas atbilst 99,19% no lietā maksājamo ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu kopsummas 11,00 EUR, bet **no prasītāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 0,09 EUR**, kas atbilst atlikušajam 0,81% no minēto izdevumu kopsummas 11,00 EUR

[12] Civilprocesa likuma 195.pants noteic, ka, taisot spriedumu lietā par naudas piedziņu, tiesa sprieduma rezolutīvajā daļā norāda prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Prasītājs lūdzis atzīt prasītājam tiesības saņemt no atbildētājas 6% gadā no piedzītās summas par laiku līdz sprieduma izpildei.

No atbildētājas par labu prasītājam piedzīti 4323,80 EUR un tiesas izdevumi 405,69 EUR, kopā 4729,49 EUR.

Tiesa atzīst, ka prasība daļā par tiesību atzīšanu uz procentiem par laiku līdz sprieduma izpildei apmierināma, un, pamatojoties uz Civillikuma 1756., 1759.panta 1.punktu, 1763.panta 1.punktu, 1765.panta pirmo daļu un Civilprocesa likuma 195.pantu, kā arī ņemot vērā Senāta Civillietu departamenta senatoru kopsapulces 15.12.2021. lēmumā norādītās atziņas, **prasītājam atzīstamas tiesības saņemt no atbildētājas likumiskos procentus pēc likmes 6% gadā no piedzītās summas 4729,49 EUR** par laiku no dienas, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma pilnīgai izpildei (izsoles noslēguma dienai), ar nosacījumu, ka procentu pieaugums apstājas, kad nesamaksāto procentu apmērs sasniedzis pamatparāda lielumu.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1]pantu, taisot spriedumu par naudas summas un tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, un šis termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Pamatojoties uz minēto tiesību normu, lietas dalībniekiem nosakāms termiņš labprātīgai sprieduma izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz augstāk izklāstīto un vadoties no Civilprocesa likuma 193., 194., 195., 204.[1], 208.[1] un 208.[2]pantu, tiesa

nosprieda:

1. Apmierināt prasību daļēji.

2. Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu ārvalsts komersantam "PlusPlus Baltic" OU, Igaunijas komersanta reģistrācijas Nr.12273105, pamatparādu 3969,77 EUR, līgumsodu 44,06 EUR par laika periodu no 2021.gada 1.jūnija līdz 2021.gada 14.jūlijam, likumiskos nokavējuma procentus 309,97 EUR par laika periodu no 2021.gada 20.novembra līdz 2023.gada 10.martam un tiesas izdevumus 405,69 EUR, kopā piedzīt 4729,49 EUR (četri tūkstoši septiņi simti divdesmit deviņus euro un četrdesmit deviņus centus).

Noraidīt prasību daļā par pamatparāda 4,21 EUR, līgumsoda 30,71 EUR un likumisko nokavējuma procentu 0,33 EUR, kopā 35,25 EUR (trīsdesmit pieci euro un divdesmit pieci centi) piedziņu.

3. Atzīt ārvalsts komersantam "PlusPlus Baltic" OU, Igaunijas komersanta reģistrācijas Nr.12273105, tiesības saņemt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, likumiskos procentus pēc likmes 6% (seši procenti) gadā no piedzītās summas 4729,49 EUR (četri tūkstoši septiņi simti divdesmit deviņi euro un četrdesmit deviņi centi) par laiku no dienas, kad notecējis termiņš sprieduma labprātīgai izpildei, līdz sprieduma pilnīgai izpildei (izsoles noslēguma dienai), ar nosacījumu, ka procentu pieaugums apstājas, kad nesamaksāto procentu apmērs sasniedzis pamatparāda lielumu.

4. Piedzīt no /pers. D/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 10,91 EUR (desmit euro un deviņdesmit vienu centu).

5. Piedzīt no ārvalsts komersanta "PlusPlus Baltic" OU, Igaunijas komersanta reģistrācijas Nr.12273105, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0,09 EUR (deviņus centus).

6. Noteikt ārvalsts komersantam "PlusPlus Baltic" OU, Igaunijas komersanta reģistrācijas Nr.12273105, un /pers. D/, personas kods /personas kods/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Prasītāja ārvalsts komersanta "PlusPlus Baltic" OU, Igaunijas komersanta reģistrācijas Nr.12273105, labā piedzītā summa iemaksājama prasītāja pārstāvja ārvalsts komersanta "PlusPlus Baltic" OU filiāles Latvijā, reģistrācijas Nr.40103595574, kontā LV76HABA0551041569842 AS "Swedbank", maksājuma mērķī norādot "sprieduma izpilde lietā C71171123".

Valsts labā piedzītās summas iemaksājamas Tiesu administrācijas, reģistrācijas Nr.90001672316, kontā LV51TREL2190458019000 Valsts kasē, maksājuma mērķī norādot "ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā Nr.C71171123".

Maksājuma dokumenti par sprieduma labprātīgu izpildi iesniedzami tiesā sprieduma labprātīgai izpildei noteiktajā termiņā.

7. Aizmugurisks spriedums pasludināts un ir pieejams tiešsaistes sistēmā 2023.gada 21.jūlijā.

8. Ārvalsts komersants "PlusPlus Baltic" OU, Igaunijas komersanta reģistrācijas Nr.12273105, spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Vidzemes apgabaltiesā 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas datuma 2023.gada 21.jūlija, iesniedzot apelācijas sūdzību Vidzemes rajona tiesā.

9. /pers. D/, personas kods /personas kods/, nav tiesību pārsūdzēt aizmugurisku spriedumu apelācijas kārtībā.

/pers. D/, personas kods /personas kods/, ir tiesības 20 (divdesmit) dienu laikā no aizmuguriska sprieduma nosūtīšanas dienas iesniegt Vidzemes rajona tiesā pieteikumu par tiesvedības atjaunošanu un lietas izskatīšanu no jauna.

Tiesnese Evita Kaužēna